

Östersunds tingsrätt
Mark- och miljödomstolen
Box 708
831 28 Östersund

Datum: 2025-06-05
SMHI Dnr: 2025/1268/5.4.1
Er referens: M 131-25

mmd.ostersund@dom.se

Yttrande över kungörelse - ansökan om tillstånd enligt miljöbalken (kap. 11) för anläggande av en faunapassage samt borttagande av två vandringshinder i Brånsån, Härnösands kommun

SMHI har tagit del av rubricerade handlingar. Yttrandet avgränsas till SMHI:s kompetensområde hydrologi (enbart ytvatten).

Vattenflödesmätningar

Mätstationen (Thomsondammen) nedströms Öjesjön är troligtvis anlagd för att överhuvudtaget kunna mäta låga vattenflöden för att kontrollera mintappning. Ett Thomsonöverfall ger väldigt noggranna mätningar på låga flöden eftersom det är v-format överfall med känd area. SMHI anser att det är felaktigt att kalla det en regleringsanordning då det är en mätanordning. Vid borttagande av Thomsondammen är det också viktigt att fylla igen mätbrunnen som pegeln står på. SMHI anser det är bra att Thomsondammen kommer vara i drift till dess att det är tydligt att mätningarna vid den flödesbestämmande konstruktionen fungerar och ger samma resultat.

Att vid faunapassagen anlägga en bestämmande tröskel för att beräkna flödet från en avbördningskurva kan vara möjligt. SMHI har dock några funderingar som inte underlagen ger svar på.

- Enligt underlagen kan sjön dämmas upp av bäverdämman. Om sjön blir dämd kommer inte sambandet mellan vattenflöde och vattenstånd i sjön gälla vilket leder till att vattenflödet beräknas fel.

SMHI – Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Postadress SMHI 601 76 • Norrköping • Växel 011-495 80 00 • Fax 011-495 80 01 • E-post registrator@smhi.se

SMHI huvudkontor

Besöksadress Folkborgsvägen 17
601 76 Norrköping

SMHI

Besöksadress Stationsgatan 23, 6 tr.
753 40 Uppsala

SMHI

Besöksadress Göteborgseskaderns plats 3
426 71 Västra Frölunda

- Vid de tillfällen då tappning görs även vid befintlig damm kommer avbördnings sambandet inte ge rätt flödesberäkning eftersom vattenståndet i sjön även påverkas av tappningen vid luckorna.
- Noggrannheten på beräkningarna på låga flöden kommer vara betydligt lägre med den nya avbördningskurvan jämfört med Thomsondammen.
- Förslag till avbördningskurva går till 4 m³/s. HHQ är i Teknisk beskrivning satt till 17,3 m³/s. Det saknas förklaring för detta.
- Förslaget till avbördningskurva måste verifieras med manuella mätningar på olika flöden. Beakta att det kan ta lång tid för att få mätningar på låga och höga mätningar. Thomsonöverfallet kan endast verifiera upp till 0,4 m³/s (enligt Teknisk beskrivning sid 6).
- Även andra metoder för att mäta flöde så som indexteknik kräver mätningar och kalibrering.

SMHI saknar se en diskussion om vilken kvalitet som krävs vid mätning av vattenflödet faunapassagen. Även alternativ till mätningar av vattenflöden saknas om det visar sig att det inte går att anlägga en bestämmande tröskel i faunapassagen.

Kontroller för verksamheten

För att säkerställa att avbördningskurvan är stabil måste kontrollmätningar utföras löpande. Endast en liten förändring i vattendragen ändrar sambandet mellan vattenstånd och vattenflöde. Endast kontrollmätningar kan verifiera sambandet.

Nivåmätarens funktion bör kontrolleras mot fix.

SMHI föreslår att dessa kontroller ingår i den regelbundna tillsynen.

Mintappning

SMHI saknar en diskussion om hur sjö och vattenflöde ska hanteras om sänkingsgränsen nås i sjön. Är det sänkingsgränsen eller mintappningen som ska underskridas först?

Områdesinformation

Det framgår inte från underlagen hur stort avrinningsområdet för Öjesjön är. Detta är central information som bör redovisas tillsammans med karaktäristiska flöden.

Data från Vattenwebb

SMHI har inga hydrologiska stationer i avrinningsområdet, vilket innebär att uppgifterna i Vattenwebb endast är baserade på modellinformation som inte är specifikt kalibrerad för de platsspecifika förutsättningarna. Modellen räknar inte med reglering vilket gör att extremerna blir osäkra. SMHI garanterar inte riktigheten i de uppgifter som tillhandahållna data representerar eller att de kan användas för det ändamål användaren avser. Underlaget ska betraktas som vägledande för samhällets allmänna behov, framtaget med den bakgrundsinformation och metod som varit tillgänglig vid beräkningstillfället. Beräknade vattenflöden och statistik i Vattenwebb beräknas för en så stor mängd punkter att manuell granskning av varje enskild punkt

SMHI – Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Postadress SMHI 601 76 • Norrköping • Växel 011-495 80 00 • Fax 011-495 80 01 • E-post registrator@smhi.se

SMHI huvudkontor

Besöksadress Folkborgsvägen 17
601 76 Norrköping

SMHI

Besöksadress Stationsgatan 23, 6 tr.
753 40 Uppsala

SMHI

Besöksadress Göteborgseskaderns plats 3
426 71 Västra Frölunda

är omöjlig. De platsspecifika förhållandena är inte beskrivna i den hydrologiska modell som används för de beräkningsresultat som redovisas i Vattenwebb.

Övrigt

SMHI vänder sig mot uttrycket ”återställa naturliga vandringsvägar”. I detta fallet är det ingen återställande då dammen är kvar och det skapas en konstgjord faunapassage.

Framtida klimat

Vid planering av samhället bör hänsyn tas till framtida klimat. Exempelvis förväntas lufttemperaturen att stiga, risken för skyfall öka och flödena i våra vattendrag förändras med ändrade nederbördsförhållanden och snötillgångar.

SMHI hänvisar till myndighetens klimatscenariotjänst:

<https://www.smhi.se/klimat/framtidens-klimat/klimatscenariotjansten>

Ytterligare information om framtida klimat finns på SMHIs webbplats:

<https://www.smhi.se/klimat>

Avdelningschef Magnus Rödin har beslutat i detta ärende som beretts av Maud Goltsis Nilsson.

För SMHI

Magnus Rödin
Chef Avdelning Samhällsplanering

SMHI – Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Postadress SMHI 601 76 • Norrköping • Växel 011-495 80 00 • Fax 011-495 80 01 • E-post registrator@smhi.se

SMHI huvudkontor

Besöksadress Folkborgsvägen 17
601 76 Norrköping

SMHI

Besöksadress Stationsgatan 23, 6 tr.
753 40 Uppsala

SMHI

Besöksadress Göteborgseskaderns plats 3
426 71 Västra Frölunda